

HIGH-END AUDIO

za groš, tj. vaš PC



Ivan Supek

Pred više od godinu dana obećao sam vama - čitateljima WAM-a, članak-test o klasi uređaja koji gotovo svakome omogućavaju da svoju omiljenu glazbu sluša u punoj audio-filskoj "raskoši".



Stjecajem okolnosti nisam bio u mogućnosti ispuniti svoje obećanje ranije, no bolje ikad nego nikad, a pisat ću o tzv. malim digitalnim pretvaračima (DAC) s pojačalima veličine i izgleda običnog USB *sticka* ili kraće - mikro USB DAC-ovima.

Tada sam napravio i svoju prvu recenziju nekog glazbenog albuma, a da u rukama nikada nisam imao fizički nosač zvuka - LP ili CD, već sam direktno iz računala preslušavao audiozapis visoke rezolucije (širine 24 bita i uzorkovanja od 96 kHz). Dakle, s tim malim "igračkicama" možete reproducirati zapise daleko veće rezolucije od one na CD-u (Red Book standard od 16 bita i 44.6 kHz). Usudio bih se čak reći da tu dobivate kvalitetu zvuka koja već ima i neke od vrlina kvalitetnog analognog zvuka (dakle, dobre stare LP ploče). Naravno, kada govorimo o kvalitetnoj reprodukciji CD zapisa, to podrazumijeva audiosisteme s CD *playerom* koji koštaju i više od 10.000 eura. Za audiosustave s gramofonom taj iznos još je veći. To, naravno, većina naših čitatelja niti može niti želi potrošiti na reprodukciju zvuka. Ali sada, s ovom opcijom DAC *sticka*, nisu više prisiljeni ni slušati grozno komprimirane mp3 datoteke kroz očajne PC audio *drivere*.

No, krenimo redom. Tada sam od uvoznika (Acquisitium Magnum d.o.o. iz Zagreba) na test dobio HRT Music Streamer II DAC s asinkronim izlazom (cca. 150 USD) i AKG slušalice više klase od onih koje sam do tada rabio na mom uredskom PC-u - Sennheiser HD 202, što je posve zadovoljavalo s obzirom na "kvalitetu" *softwarea* i *hardwarea* koji se isporučuju u PC konfiguracijama, pa tako i onoj mojoj. Ostao sam zapanjen; posve ugodan i životan zvuk s kojim bi svaki audiofil trebao biti zadovoljan. Ne savršen, ne ni tako dobar kao onaj s mog velikog audiosistema kod kuće, no posve zadovoljavajuće i za najzibirljivijeg glazboljupca. Usporedba s onim što sam do tada slušao s mog PC-a posve je bespredmetna i nemoguća. Treba napomenuti da tajna nije samo u "širini"

reproduciranog zapisa (24/96) već i u podjednako važnoj činjenici da sam DAC služi i kao sat koji kontrolira uzorkovanje zapisa, što nije slučaj na vašem računalu kod kojeg je to posve sporedna funkcija.

Od tada sam sa svog računala preslušao mnogo glazbe, i to ne više kao pozadinsku glazbu, i napisao čitav niz recenzija bez da sam više dotaknuo fizički nosač zvuka. *O tempora o mores*. Postojeći CD-ovi iz moje diskoteke postepeno su *ripani* u flac datoteke (besplatni Exact Audio Copy ili EAC program je tu neprikosnoven) i potom se preselili u moj terabajtni čvrsti disk, a CD-ovi u diskoteke mojih prijatelja i rodbine. Mislim da je za mene tako završila jedna tužna era - era CD-ova. Živjele LP ploče i flacovi. Flac je, za one još neupućene, format digitalnog audiozapisa koji komprimira veličinu datoteke, ali u potpunosti čuva njezinu kvalitetu (*bit perfect*).

Kako kod kuće uglavnom slušam analogne zapise s gramofona, a HRT odlikuje pravi "digitalni" zvuk u pozitivnom smislu te riječi - brz, dinamičan i vrlo prezentan, zatražio sam sredinom prošle godine od uvoznika Meridianovih komponenti (Media Audio d.o.o. iz Splita) najnoviji Meridian Audio Explorer (cca. 300 USD). U mladosti sam dugo godina imao Meridianov audiosistem i uvijek me oduševljavala muzikalnost njihovih komponenti. U drugu ruku, Bob Stuart jedan je od najranijih pobornika digitalnog zvuka, koji je znatno i pridonio njegovom razvoju. To je i bio razlog što sam se postepeno "udaljio" od Meridianovih komponenti i od toga tada posve "sirovog" digitalnog zvuka, a spas potražio u povratku u prošlost - cijevima. No, digitalni zvuk je od tada prevalio velik put, a Bob Stuart je uvijek bio velik znalac, i to mi je ulijevalo nadu.

Meridian Audio Explorer je nešto veći od HRT-ovog DAC, luksuznije izrađen i zapakiran ali i dvostruko skuplji. Je li toliko i bolji? - Naravno da ne. Ali meni su nešto veća prozračnost zvučne slike i ritmičkog bogatstva te donekle toplije visokotonsko područje ipak bili dovoljan razlog da ga kupim za osobnu upotrebu. Za mlađe čitatelje koji nisu odrasli uz zvuk gramofona HRT je posve logičan izbor, to je tip zvuka na koji su oni navikli.

Više tehničkih podataka i uputa o digitalnom audiju možete pročitati u člancima koji su već objavljeni u WAM-u (Rupić, Maler, Supek), a poruka ovoga članka je više "politička". Naime, ako između vašeg računala i slušalica, koje gotovo svatko danas ima, umetnete kvalitetan asinkroni USB DAC za relativno malu investiciju, dobivate ogromno unaprjeđenje zvuka. Osim toga, na Internetu danas postoji bezbroj kvalitetnih audiozapisa pristojne rezolucije - barem one CD-a, pa osim dobrog zvuka dobivate i pristup ogromnoj diskoteci. Danas se ljubitelj glazbe zaista više ne može izvlačiti kako nema novaca, pa mora slušati glazbu s malog tranzistora. Koji će te mikro USB DAC uzeti, nije previše važno. Tu su testirana dva iz dvaju različitih cjenovnih razreda, a postoji čitav niz odličnih uređaja sličnih cijena, znatno skupljih, ali i jeftinijih. Oni ponajbolji (Meridian, HRT, DragonFly, Halide, Audioengine, iFi Audio - da spomenem samo one najspominjanije) zaista će vam pružiti sate uživanja u glazbi i posve nove uvide i detalje notnog zapisa već dobro poznatih partitura. Dakle, samo hrabro naprijed u taj vrlo novi svijet.

